

Celo leto	12 K
Pol leta	6 K
Četrť leta	3 K
Mesečno	1 K

Posamezne številke 10 v.

Zunaj Avstrije celo leto 17 K.

Inserati ali oznanila

se računijo s 15 vin. od 6 redne
petitvrste; pri večkratnih ozna-
nilih velik popust.

STRAŽA

Neodvisen političen list za slovensko ljudstvo.

Št. 94.

Maribor, dne 19. avgusta 1910.

Letnik II.

Nekoliko socialnih problemov.

Živimo v času socializma. Vse se trudi in peha, dvigniti socialno stališče posameznika ter tudi družbe. Skoro v svojo sramoto moramo brez ovinkov priznati, da je naše moči strogo politično delovanje tako absorbiralo, da smo skoro preveč pozabili na važne socialne probleme, ki nujno kličejo k rešitvi. V zadnjem času smo sicer že opozorili na po večini zelo žalostno stanje našega delavstva, posebno onega nižjih kategorij, ki životari po naših mestih in trgih, a to še ne zadostuje. Na našem narodnem telesu je še mnogo težkih ran, ki naravnost onemogočujejo vsak naš napredek ter jih moramo v najkrajšem času ozdraviti, ako se hočemo obvarovati usodepolne škode. V mislih imamo pri tem v prvi vrsti ne ravno razveseljiv položaj naših viničarjev, zato hočemo pri teh naših razmotrivanjih tudi najprvo nekoliko osvetliti stališče tega stanu.

Smelo lahko trdimo, da dandanes vinoreja na Spodnjem Štajerskem brez viničarjev ne more prospevati. Viničar je glavna opora vinorejcu. Stan viničarjev je del kmečkega stanu, s katerim je tesno združen: kakor kmet-vinorejec zelo težko izhaja brez viničarja, tako tudi viničar ne more izhajati brez kmeta; oba sta navezana eden na drugega. Delita si takorekoč veselje in bridkosti svojega stanu.

Važen je stan viničarjev že iz pripravega vzroka, ker so viničarji ostali z malimi izjemami vsi zvesti svojemu stanu in pridno prenašajo s svojim delodajalcem težave kmečkega stanu. Pri sedanjem velikem pomanjkanju delavskih moči na kmetih, je pošte-na viničarska družina zlata vredna. V poštem viničarju ima kmet mnogokrat edinega stalnega in zanesljivega pomočnika in hlapca, na katerega se lahko zanese.

Rodbine viničarjev, z zvestimi delavskimi močmi, v mnogih slučajih ne opravljajo samo dela v vinogradih, ampak tudi vse drugo kmečko delo.

Kljub temu pa, da je stan viničarjev bržkone tako star, kot naša vinoreja, vendar so socialne razmere viničarjev po nekoč zelo žalostne. Viničarji, ki

jim niso dane možnosti, da bi postali samostalni, ali da bi jih gospodar preskrbel za starost, postanejo mnogokrat na stare dni pravi reveži. Otroci se mu razkropijo po svetu, premoženja nima, moči so mu opešale, zato ne more opravljati težkih del. Od dela izmučeni starček je pripuščten nemili usodi, ki ga tira navadno kot občinskega reveža od hiše do hiše.

Da se temu odpomore, bo treba resno misliti na organizacijo viničarjev na Spodnjem Štajerskem. Če hočemo povzdigniti našo vinorejo in ji zagotoviti stalnih delavcev, moramo začeti resno z organizacijo viničarjev. Storit se morajo koraki, da spopolnimo v tem oziru organizacijo našega ljudstva.

Brezdovmno zanimivo je, da vladajo pri goriških kolonih podobne razmere, kakor pri štajerskih viničarjih. Po vinorodnih krajih na Goriškem imajo namreč večji posestniki za obdelovanje vinogradov nameščene tako imenovane kolone. Akoravno je položaj naših viničarjev marsikje zelo turoben, moramo vendar takoj v začetku konstatirati, da so razmere pri kolonih veliko slabše. Med tem, ko je naš viničar popolnoma prost, je kolon zelo navezan na svojega gospodarja, ki ga radi tega potem velikokrat izrablja in izkorišča.

Nočemo pa raziskovati natančneje gospodarskih razmer, ki vladajo pri kolonih, ampak hočemo opozoriti na neko zanimivo posebnost, ki se javlja mnogokje pri viničarjih in pri kolonih. V občinah, ki so v bližini naših trgov in mest, imajo bogati meščani mnogo vinogradov s slovenskimi viničarji. Ti slovenski viničarji so pod vplivom svojih gospodarjev navadno glaven steber nemškutarstva. Slično je pri kolonih. Bogati veleposestniki so v pretežni večini Italijani. To pa upliva na kolone, ki se mnogokrat vdajajo italijanaštvu. S. L. S. na Goriškem je uvidela škodo, ki jo trpimo pri takih razmerah, ter je poskrbela za organizacijo kolonov. S tako organizacijo, ki je nujna potreba tudi pri naših viničarjih, se doseže dvojno: zboljša se socialno pozicijo revnega stanu in se nas obvaruje vednih in stalnih narodnih izgub.

Socialna demokracija rapidno propada. Boj med marksisti in revizionisti razjeda vedno bolj njeno e-

notnost ter ji jemlje vso agitatorično silo. Temu boju se je pridružil pri nas v Avstriji narodnostni prepri, ki grozi razbiti dosedaj enotno stranko v kopico malopomembnih frakcij. Oba ta, za socialno demokracijo gotovo velevažna fakta, pa še nista najusodepolnejša. Goli materializem, ki je naravna konsekvence socialdemokratskih naukov in teženj, je začel slaviti prave orgije. Le predobro znana stvar je, da se socialnodemokratska državnozborna delegacija najbolj boji odgodenja, ki ne prinaša dijet, ter rada pozabi na svoje opozicijsko stališče, ako je treba vlado rešiti iz takih škripcev, ki bi lahko dovedli do tega koraka. A to je najmanj. V socialdemokratski organizaciji se vedno bolj širi nepoštenost. Dan za dnevom se čitajo v listih poročila o poneverjenjih in defraudacijah raznih socialdemokratskih tajnikov, blagajnikov in drugih funkcionarjev. V eksemplih jih navedemo samo nekoliko iz zadnjih dni: Sodrug Pista, blagajnik strokovne zveze voznikov v Plznu je poneveril 1740 K; društveni blagajnik Marek v Horovitzu je odnesel 1700 K; blagajnik lesnih delavcev Binder je defraudiral 2119 K; potom blagajnika avstro-ogrskih godbenikov, Waclika, je izginilo 5000 K, sodrug Walloner je odpotoval z 2300 K, ki so bile v bolniški blagajni tesarjev, neznano kam, itd.

Ze te številke jasno govore, kako žanje socialdemokrati sedaj vihar, ki so ga zasejali s svojim brezverskim programom, ki mu je udobnost in prijetno življenje edini cilj.

Sokoli v strahu.

Celje, dne 18. avg. 1910.

Najbolj zabavno na celem sokolskem zletu v Gaberju je, če se prečitajo govori, ki so se govorili ob tej priliki od Sokolov in sokoličev. Ljudje, ki so se poslužili za posredovanje pri vladi dvornega svetnika Ploja, so sicer hoteli biti na slavnostni dan pod varstvom mnogoštevilnih sabelj in bajonetov narodno-radikalni in korajžni, toda tudi vladi se niso upali prav zameriti.

Starosta celjskega Sokola, Smertnik, je po poročilu „Narodnega Dnevnika“ dal „duška“ svojemu

PODLISTEK.

Jubilej Marijine cerkvi v Celju.

V Marijini cerkvi, ki se tudi imenuje minoritska, samostanska in nemška cerkev, je bil do leta 1850 nad glavnim oltarjem napis, po katerem bi prvotna cerkev bila zidana leta 1241. Toda ta letnica se zgodovinski ne more dokazati. Gotovo pa je, da so minoriti v začetku 14. stoletja prvotno cerkvico ali povečali, ali pa novo cerkev pozidali.

Dovoljenje za blagoslovljenje te cerkve in njenih oltarjev je dal leta 1310 Ottobonus, oglejski patriarh.

Listina se glasi:

Nos Ottobonus D. G. S. Sedis Aquilegensis Patriarcha notum fore volumus universis presentes litteras inspecturis quod ad petitionem pro parte religiosorum virorum Guardiani et conventus fratrum Minorum in Cillia Aquil. Dioc. humiliter nobis factam Venerabili in Christo Patri D. Episcopo Gurcensium licentiam et auctoritatem consecrandi ecclesiam ipsorum fratrum in Cillia et Altaria posita in eadem; nec non penitentes nostre Diocesis reconciliandi in ipsa consecrationis solemnitate ista vice tantummodo concedimus per presentes. Si vero idem auctoritatem predictam intendere non valeret, eandem auctoritatem cuicumque Catholico Episcopo quem ipsi fratres ad predicta duxerint requirendum tenore presentium impartimus.

Pred 600 leti je torej celjsko Marijino cerkev krški ali kateri drugi škof konsekral, in cerkev torej slavi jubilej svoje 600letnice.

Največji dobrotniki te cerkve so bili slavni celjski grofje. Friderik I. je v samostanu oo. minoritov dal sezidati kapelo Vseh svetnikov, katero je dal kon-

sekrirati oglejski patriarh Bernhard po krškem škofu Ulriku s pooblastilom z dne 4. julija leta 1348.

Grof Herman I. je napravil leta 1369 ustanove za 12 minoritov.

Celjski grofje so imeli v tej cerkvi pred glavnim oltarjem svoj žerf. Leta 1456 je bil v Belgradu dne 9. novembra ubiti grof Ulrik II. kot zadnji svojega rodu v tem žerfu pokopan. Pogrebna slavnost je obširno popisana v neki stari kroniki. Vrhunec tragike pri tem žalostnem opravilu je popis, kako mož vzame znake celjskih grofov, razbije grb ter trikrat zakliče: „Celjski grofje in nikdarveč“ (Graffen zu Cilli vnd Nimmehr mehr).

Cerkev je v teku časa tnikrat pogorela. Leta 1540 jo je s samostanom vred prvikrat ogenj upepelil. Novo zidana cerkev je bila krasna gotška stavba z dvema stolpoma, od katerih se je gotsko pročelje ohranilo do leta 1858. Zadnji ostanek te gotske stavbe je kip nad vratmi, ki peljejo v zakristijo. To cerkev je našel leta 1594, v dobi reformacije, oglejski patriarh Francesco Barbaro, ki je po papeževem naročilu vršil vizitacijo, jako zapuščeno. Dal jo je restavrirati ter jo imenuje v svojem poročilu „la Chiesa di nobilissima struttura.“

Drugikrat je cerkev s samostanom vred pogorela dne 2. julija 1687, ko je skoro celo mesto pogorelo razun (grada) (sedanje vojašnice 87. pešpolka), grofje (sedanje meščanske šole) ter župnijske cerkve. Za novo zidano cerkev je dal leta 1695 celjski mestni urad napraviti cerkvene klopi, ki so še sedaj v rabi.

Leta 1745 je bila cerkev prezidana in na novo obokana. Pri tej prezidavi je cerkev dobila sedanjo obliko.

Na Veliki četrtek dne 5. aprila leta 1798 je pa cerkev tretjikrat pogorela, ravno tako samostanska stavba, ki pa je bila takrat deloma vojaška bolnišnica. Pri tem velikem ognju je bilo zopet skoro celo mesto uničeno.

Družina črevljarja Martina Šandorja, obstoje-

ča iz šest oseb, se je hotela rešiti s tem, da je hitela v klet svoje hiše (na oglu Kolodvorske in Spitalske ulice). Silila je tudi malega fantu v klet, da si reši življenje. Toda tega fanta zgrabi za roko mimo hiteča deklica Barbara, pozneje omožena Trautvetter, in teče z njim ven iz gorečega mesta. To je bila njegova rešitev. Zakaj vseh Šandorjevih šest oseb se je v kletji zadušilo. Ta fant je bil pozneji nemški pridigar in opat celjski Franc Ks. Schneider. Ker so bili po tem ognju uničeni tudi zvonovi župnijske in samostanske cerkve, je hodil deček po ulicah z zvončkom ter vabil ljudi k velikonočnim službam božjim.

Pozidanje cerkve in samostana pa je sedaj počasi napredovalo. Od 1798—1804 so stanovali minoriti (bili so samo še trije) v zasebnih hišah.

Dne 25. junija 1804 je bival lavantinski knez-škof Leopold Maksimilijan grof Firmian v Celju ter dal samostan toliko pozidati, da so lahko v njem oo. minoritje stanovali. Od davnih časov so imeli minoriti v tej cerkvi tudi nemške pridige. Od 1798—1804 teh ni bilo. Od leta 1805 naprej je zopet nemški pridigoval zadnji minoritski nemški pridigar P. Inocenc Žmave.

Z dekretom od dne 24. novembra 1808 pa je ukazal cesar Franc, da se minoritski samostan opusti, premoženje podržavi v prid verskega zaklada, trije zadnji patri in en frater pa lahko grede v minoritski samostan v Maribor ali v Ptuj.

Zadnji celjski minorit P. Anzelm Kožuh, rojen v Mariboru dne 29. aprila 1750, je ostal v Celju kot katehet na c. kr. glavni okrožni šoli in je umrl dne 17. januarja 1813.

Dne 20. junija 1817 je kupil Janez Steinmetz, lastnik graščine Zalag, samostansko poslopje za 16 tisoč kron. Ta je podrł kor za glavnim oltarjem ter začel zidati stanovanja, kar pa je izgotovil še-le njegov posestniški naslednik, zasebni uradnik Janez Bočinek leta 1832.

Dne 16. julija 1864 je kupilo mesto to poslopje za 92.000 K.

gnjevu nad ljubo c. kr. vlado, katera se je strahopetno vdala povelju klike na celjskem magistratu. Dobro. Toda istotako strahopetno so se vdali aranzjerji sokolskega zleta ljubi c. kr. vladi, in s tem, ako je še kaj logike na svetu, posredno tudi povelju klike na celjskem magistratu. Zato se pa tudi vlada Smertnikovih „duškov“ ne bo bala. Vlada in sokolski aranzjerji zaslužijo popolnoma enako grajo, in to je bilo tudi od vsega početka naše stališče.

Diplomatično je govoril veliki hmeljar Roblek. Na Dunaju sedi ta mož, ki je bil pred volitvami kandidat neodvisnih kmetov, po volitvah pa poslanec liberalne stranke, v klubu, kojega glava in srce sta pri vladi. Ravno ta vlada pa je Sokolom nagajala. In diešem Zwiespalt der Natur se je veliki hmeljar previdno izrazil, da mu sicer silijo ostre besede na jezik, a rekel ni nobene krepke in ostre besede. — To je bilo izredno pametno, kajti Bienerth se sedaj lahko kakih 14 dni mirno živi v svojem Tuskulu, ker žalski Roblek ni tega povedal, kar mu je sililo na jezik. Zadnji, kakor povsod, je prišel k besedi predsednik liberalne štajerske stranke, narodni Sokol dr. Kukovec, ki si v deželnem zboru niti ne upa prav spregovoriti par slovenskih besed. Tudi on je zapiskal najprej proti vladi, seveda skrajno previdno in milo. Izrazil se je: Sedaj veje pri osrednji vladi še posebno ostru sapa zoper Slované... potem pa se je kmalu spravil na glasila „klerikalnih političnih organizacij“ in navduševal navzoče, da si osnujejo na Slovenskem trdno in močno skupno liberalno politično organizacijo.

Nam je dušno razpoloženje sokolskih politikov popolnoma razumljivo. Na Dunaju se ponujajo vladi. Nastopili so celo že javno in odkrito proti obstrukciji, koje končni cilj je bil dosega nekdanj največjega liberalnega ideala v politiki: slovenskega vseučilišča. Sami so želeli in sklepali to obstrukcijo, a ker se potom nje ne da priti do liberalnih jasl, so jo že tudi zatajili. Enako pobijajo v deželi slovensko obstrukcijo, ker sicer vladni nemškutarji niso hoteli dati svojih glasov za Kaca. Toda vlada jih v kljub temu tepe. Prepove jim izstopiti v Celju, in svet doživi žalostno-smešno dogodbo, da si morajo Sokoli v culicah nositi iz Celja ven svojo obleko, da se tam oblečejo in potem postavijo kot ponosni Sokoli. Precej hudomušno so zveneje vsled tega Roblebove besede, s katerimi je končal svoj (?) govor:

„Narodno zavednost mora v prvi vrsti gojiti in krepiti slovensko sokolstvo.“

Da v takem razpoloženju ni mogoče vključ vsem udarcem kazati vladi zob, se nam zdi naravno. Ampak sokolstvo se naj ne hvali, da pred nikomur ne upogne svojega tilnika, kajti v istini ga upogiba pred vsakim vetrom.

Slavnost v Velenju.

Veličastno se je izvršila otvoritvena slavnost „Društvenega doma“ v Šmartnem pri Velenju. Kaj tako lepega nismo pričakovali. Nedelja 14. avgusta bo ostala ne samo vsem Velenječanom, ampak celi Šaleški dolini v spominu kot dan prekipevajočega veselja in navdušenja. Dan 14. avgusta je bil naš pra-

Dandanes je v njem c. kr. okrožno sodišče, ki je dalo dozidati celice za jetnike.

Ko se je šlo za to, da se lavantinski škofijski sedež prestavi iz Št. Andreja na Koroškem na Štajersko, je mislil škof Anton Martin Slomšek na to minoritsko cerkev kot stolno cerkev, in samostan kot svojo rezidenco. V tem slučaju bi kupil tudi graščino Zalog za letno bivališče. Toda Mariborčani so se bolj potegovali za škofijski sedež, in tako je prišel ta tje leta 1859. — Erar pa misli vsa stara samostanska in prizidana poslopja podreti ter sezidati novo veliko in krasno justično palačo.

Od leta 1808 naprej v Celju zopet ni več bilo nemških pridig, in v bivši samostanski cerkvi nikake službe božje. Dne 17. oktobra 1810. pa vložijo celjski meščani pismeno prošnjo na cesarja, naj se jim prepusti minoritska cerkev za službo božjo z nemško pridigo. To se jim je ugodilo s 15. marcem 1811 pod pogojem, da mesto vzdržuje, ne da bi rabilo javne fondé, cerkev, k čemer se je mesto zavezalo z obveznico od 8. junija 1811. Radi tega ima mestna občina še to pravico, da samovoljno nominira za to cerkev dva cerkvena ključarja, drugače se pa cerkev vzdržuje kakor druge podružnice opatijsko-mestne župnije. Istočasno je cesar dovolil, da se je sistemiziralo v Celju mesto duhovnika, ki ima v tej cerkvi službo božjo z nemškimi pridigami.

L. 1811. so meščani toliko restavrirali cerkev, da je lahko v njej zapel prvo sv. mašo prej imenovani Celjan Fr. Ks. Schneider dne 20. oktobra 1811, in da je bil nastavljen prvi nemški pridigar, Jernej Kobetič, kateremu je sledil leta 1812. isti Fr. Ks. Schneider.

Nad 500 let so torej delovali v tej cerkvi minoriti, 100. leto pa so nastavljeni tu lavantinski duhovniki kot nemški pridigarji, katerih je sedanjih 25., še živečih bivših pa je 7. Pri razpustu minoritskega konventa je bil minoritski gvardijan ravnatelj in glavni učitelj na c. kr. okrožni in glavni šoli v Celju. Zato so bili nemški pridigarji razun prvih treh tudi ravnatelji te šole od leta 1819—1869, katero službo je imelo zaporedoma 10 nemških pridigarjev. Drugače

znik. Na stotine in stotine ljudstva je prihitelo v Šmartno, da je priča slovesni otvoritvi svojega „doma“. Vsa prirediteljeva je imela znak ljudskega tabora, na katerem se je veselilo naše delavsko in kmečko ljudstvo s svojimi priljubljenimi voditelji. Vezi, ki nas vežejo v naši organizaciji, so trdne tudi v prijateljskih urah ljudskih slavnosti. Pokanje topičev in vihrajoče zastave so pozdravljale prihajajoče ljudske množice.

Cerkveni govor je imel po Slovenskem slavno znani govornik profesor dr. Medved. Cerkev je bila načelno polna, krog cerkve pa velika množica ljudstva. Pri sv. maši je veličastno prepeval močan pevski zbor „Ljubljane“.

Godba je spremljala popoldne mnogoštevilne goste v „Društveni dom“. Dvorana je bila nakrat nabito polna, zunaj pa je še na stotine ljudstva prisostovalo blagoslovljenju „doma“, ki je slovesno izvršil mestni župnik slovenjgraški č. g. Čížek. Podpredsednik S. K. S. Z. g. dr. Hohnjec je otvoril uradni del in pozdravil v imenu Zveze. Govorila sta še g. župan Skaza in poslanec dr. Verstovšek. Med navzočimi gosti smo opazili mnogo odličnih gostov, tako poslanca dr. Benkoviča in načelnika /okraj, zastopa barona Adamoviča, ki je bil viharno pozdravljen. Pevci „Ljubljane“ so želi vihar navdušenih pozdravov in ovacij. Pohvalno moramo omeniti vrle pevce iz Šmartna na Paki, bralno društvo iz Družmirja, Zavodne, Razborja, Mozirja, Nazareta. Zastopana je bila Savinjska in mislinjska dolina, Misliječani, Št. Iljani, Št. Vidčani in Doličani in ves šoštanjski okraj. Med posameznimi govori je sviral godba in glasila se je mogočna pesem slovenska. Slavnostni govor je imel g. poslanec dr. Verstovšek. Vihar ljudskega navdušenja je spremljal vsak njegov stavek. Poslanec dr. Benkovič je v navdušenem govoru bodril ljudstvo k delu in vstrajnosti. Za tem je dr. Hohnjec zaključil uradni del.

Na to se je pričela velika ljudska veselica. Razni pevski zbori so pevali krasne narodne pesmi, godba je svirala, ljudstvo pa se je veselilo. Govorniki so v vznesenih besedah dali duška svojemu veselju. Govorili so: župan Skaza, dr. Medved, mladenič Zajc, Krajnc iz Št. Ilja, Cesar iz Mozirja, dr. Hohnjec, Goričar. Ljudstvo je posebno navdušeno pozdravljalo č. g. Goričarja, ki ima največ zaslug, da stoji „Društveni dom“. Vršile so se razne zabave. Vse je bilo veselo in navdušeno. Nič ni kalilo našega veselja in zelo težko smo se ločili. Dan 14. avgusta ostane zapisan z zlatimi črkami v zgodovini velenjskih Slovencev. — Ko so se gostje vračali je neka posilinemska „gospoda“ na kolodvoru hajlala, a je dobila zaslužen odgovor.

Koroška mladina naprej.

Lepa je naša Rožna dolina s svojimi vasicami in cerkvami. Na levo proti jugu se razprostirajo Karavanke s svojimi planinami, na desno se vije Drava in Gorjanska pogorje, posejano z vami mirnega kmečkega slovenskega ljudstva. In v tej dolini prebiva rod, ki se je boril dolga leta za svoj obstanek. Če bi pregledali zgodovino, bi videli, koliko je že prestalo slovensko ljudstvo v lepem Rožu. Dokler pa je stal ta

so pa bili nemški pridigarji obnem kateheti na mestni ljudski šoli, od ustanovitve meščanskih šol pa na teh šolah in v nekaj razredih deške mestne ljudske šole.

V teh zadnjih 100 letih se je v cerkvi marsikaj izpremenilo. Cerkev pred ognjem leta 1798. je imela glavni oltar in šest stranskih oltarjev. Leta 1813. se je restavrirala samo glavni oltar z dvema stranskima oltarjema, ki še sedaj nosita okraske minoritske dobe, zlasti oltar sv. Antona Paduanskega s kipi svetnikov v minoritski obleki. Drugi štirje oltarji so se opustili, kakor se je morala podreti tudi loretska kapela, kjer so se napravile potem stopnice na kor in v zvonik. Ravno tako se je opustil žerf minoritov pod minoritsko kapelo, in pa žerf celjskih grofov pred glavnim oltarjem. Mrtvaške glave iz tega grofovskega žerfa pa so se dvignile in l. 1813. shranile za glavnim oltarjem, kjer se še sedaj za stekleno šipo lahko vidijo. Ena izmed njih ima na glavi listek z napisom, da je glava Ulrika II., zadnjega celjskega grofa.

Prejšnja cerkev je imela tudi dva stolpa. Leta 1814. se je moral večji stolp s kupolo, ki je stal ob ulici, celo podreti, drugi nižji se je toliko popravil, z navadno piramido pokril, da je služil do l. 1858. za zvonik. Od leta 1844. naprej so Celjani z velikimi žrtvami nabirali denar za nov stolp. Leta 1858., v soboto, dne 18. septembra, je škof Anton Martin Slomšek položil temeljni kamen zanj. Zidanje se je pričelo in razdrlo staro gotsko pročelje med obema stolpoma na strani, kjer je zdaj cerkvena hiša. A dozidati niso mogli stolpa, tako, da so leta 1865. zidanje v visočini 12 sežnjev popolnoma opustili. Dne 23. septembra 1878. pa je umrla Josipina Geiger, hči celjskega knjigoveza, ter zapustila tretjino svojega premoženja Marijini cerkvi. S tem denarjem se je sezidal stolp, so se nabavili štirje novi zvonovi in se je olepšala cerkev leta 1881. Do 1890. leta so stanovali nemški pridigarji v mestno-župnijski kaplaniji, ter so le ob nedeljah in praznikih ter ob kakih ustanovljenih ali posebej zaželjenih dnevih imeli v Marijini cerkvi službo božjo, drugače pa so pomagali v župnijski cerkvi. L. 1890. pa je sedanji opat Fr. Ogradi dal ob stolp Ma-

rod na temelju verskega prepričanja, so bile zaman sile sovražnikov. A ko se je začel pred dobrimi 40. leti širiti liberalizem, začel je pešati tudi rod slovenski, začela je pešati vera, a cvetel je liberalizem. Vlada je s svojim krivičnim sistemom pomagala Nemcem, da so začeli stegati svoje prste tudi sem. Vasi, poprej trdno verne, so se ponemčurjale kaj hitro. In če sedaj pogledaš po Rožni dolini, primerjaš z dobo pred 40. leti, pa vidiš strašen razloček. Če bo šlo tako naprej, bodo, poprej lepo cvetoče vasi postale kup razvalin uboštva, brezverstva, gnil sad nemščurstva. Slovenski rod bode padel, a na njegovo mesto bo stopil oholi Nemec; vposestil bo kraje, katerih ni nikdar zaslužil. Pošteno ljudstvo je spoznalo nevarnost, in rodil se je protidpor. Ustanavljajo se razna društva, ki širijo med ljudstvo krščansko-demokratske ideje. A žalibog ni videti pravega veselja. Ljudstvo ni vajeno tega, ker še ne ume tega življenja, ter se noče prav ukleniti naših društev. A da bi vse zopet zaspa, tudi ne smemo pustiti. In kje naj iščemo rešitve? V mladini. Odtegnimo mladino od slabih razvad, pokazimo ji pravo pot, in ko bomo mi prirasli, bomo pokazali, da živi še slovenski rod, trden in veren. Ena teh želj se je že uresničila. Da pridem k stvari sami, naznanim, da je bil dne 15. avgusta za nas dan, ki pomeni velik korak naprej. Dolgo se je že gojila misel, da bi se zvezali vsi dobro misleči mladeniči šentjanške in svaške fare v eno močno Mladeniško zvezo. In to se je zgodilo 15. avgusta. Popoldan po božjem nauku se nas je zbralo še precejšnje število mladeničev iz Sveč, Bistrice, Podsinsjevasi in Št. Janža v Št. Janžu pri Močivniku, kjer smo ustanovili nameravano Mladeniško zvezo „Nada“; mladina je naša nada.

Najprej pozdravi vse mladeniče č. g. kaplan Rudl iz Sveč, in razloži pomen današnjega shoda, nato sledi deklamacija S. Gregorčiča, „Hajdukova oporoka“, katero je deklamiral prav izvrstno ml. Ivan Goričnik. Za tem je sledil govor g. Bramorja iz Celovca, kateremu se vsi zahvalimo za res poučne besede. Nato so se zapisali člani, in pristopilo je 31 fantov, za naše slabe čase veliko število. Za tem se je izvolil sledeči odbor: R. Pak iz Sveč, predsednik; T. Malle, njegov namestnik, iz Podsinsjevasi; J. Pak iz Sveč, tajnik; namestnik R. Švajger iz Št. Janža. Društvo bo stalo pod vrhovnim nadzorstvom obeh izobraževalnih društev. Vsak mladenič mora biti prej član izobraževalnega društva. Nato je prebral g. Rudl pravila Mladeniške zveze, in po kratkem razgovoru smo se razšli v gotovi nadi, da nas bo prih. leto vsaj trikrat toliko.

Sedaj pa mladeniči, ako hočete sami sebi dobro, držimo vkup, in ne bojmo se sovražnih napadov; skusimo popraviti to, kar so zamudili naši očetje, in ne pustimo te lepe doline, da bi po njej pohajal enkrat naš najhujši sovražnik Nemec.

Mala je naša četa, in naš boj težak, a naše delo pošteno. Zato ne bojmo se, saj nam bo blagoslovil delo On, ki nas je ustvaril. Naše geslo naj bude: Vse za vero, dom, cesarja! — Kmečki fant.

Somišljeniki, po gostilnah, pri trgovcih in obrtnikih zahtevajte naš list.

rijine cerkve sezidati cerkveno hišo, kjer od tega časa stanujejo nemški pridigarji ter imajo v tej cerkvi redno službo božjo. Od leta 1892. naprej se vrši v tej cerkvi majniška pobožnost, od leta 1900. naprej so tudi meseca avgusta zvečer litanije s sv. blagoslovom.

Jubilejne slavnosti v Marijini cerkvi so se dne 15. avgusta t. l. na praznik patrocinijske cerkve, Marijinega Vnebovzetja, lepo vršile. Cerkev je bila okrašena s cvetjem in jubilejnimi številkami 1310—1910, 1810—1910, 1860—1910. Na stolpu cerkve in na hiši nemškega pridigarja so plapolale papeške in cesarske zastave. Pri pontifikalni sv. maši mil. g. opata Fr. Ogradija so bili navzoči štirje nemški pridigarji, mil. g. kanonik in ravnatelj bogoslovja dr. Martin Matek, kot arhidiakon, ter zadnji trije pridigarji gg. župnik Josip Potovšek, prof. bogosl. dr. Josip Hohnjec, ter dr. M. Slavič. Drugi štirje še živeči pridigarji, gg. kanonik-župnik Anton Šlander, stolni prošt in prelat msgr. Karl Hribovšek ter župnik Fr. Irgl in Jos. Atteneder, so bili zadržani proti. Slavnostno pridigo je imel prof. dr. Hohnjec, ki je razložil pomen patrocinijskega praznika, Marijinega Vnebovzetja, ter se spominjal treh obletnic, 600letnice cerkve, 100letnice inštitucije nemških pridigarjev, ter 50letnice mašništva mil. g. opata in mestnega župnika. Pri zadnji obletnici je prebral govornik priznalno in zahvalno pismo, prevzv. knezoškofa g. dr. Mihaela Napotnika, ki ga je dobil mil. g. opat k svoji zlati sv. maši. V teku tega časa, čigar obletnice praznujemo, je rekel pridigar, se je marsikaj spremenilo, cerkev in ljudje, ista sta ostala le Jezus in Marija, katerih se naj tudi mi držimo, kakor so storili to naši pradedi. Pri sv. maši se je proizvajala pod vodstvom vodje orgljarke šole, g. K. Bervarja, Gruberjeva jubilejna sv. maša opus 105 z mešanim zborom in orkestrom mestne godbe. Na večer je zažarel stolp Marijine cerkve v čarobni razsvetljavi 156 lučic, katere številke (600, 100, 50) so zopet značile 600letnico, 100letnico in 50letnico, ter Celjanom pozno v noč pridigovale, naj se oklepajo prave cerkve njih očetov, da se tudi njim izpolni rek patrocinijskega praznika, ki ga je uporabljala slavnostni govornik: „Marija si je izvolila najboljši del, ki ji ne bo odvzet.“

Dobro ohranjene peči in deli okenj se prodajo v Mariboru. Kje, pove upravništvo „Straže“.

XXXXXXXXXXXX

Prodaja gozdov
se vrši 18. in 19. avg. v Sockem pri Gornji Ponikvi. Gozdi so bili nekdanj last graščine Zalag. Prodajalo se bo v razdeljenih kosih. 113

Vage

za vagon, voze (mostne), centimale, škaleve, decimalne, za živino, tablicove in vsake druge vrste za gospedarske in obrtniške namene izdeluje ter priporoča po nizkih cenah

Jos. Kaláb,
tovarna za vage,
Brno, Zidenice Moravsko.
80 slovenska obrt.

Tovarniška zaloga

vsakovrstnega papirja, pisalnih in risalnih potrebščin, trgovskih knjig na debelo in drobno pri

Goričar & Leskovšek, Celje

Graška ulica šte. 7.

Lastna zaloga šolakah zvezkov, risank in risalnih skladov po novih predpisih. — Zaloga vseh tiskovin za urade.

Zaloga pohištva

Gostilničar in mesar

Franc Pleteršek,
Maribor, Koroška ul. 10

priporoča čast. duhovščini in sl. občinstvu svojo veliko zalogo vsakovrstnega pohištva, iz trdega in mehkega lesa. Oprave za kuhinje, jedilnice, spalnice. Divane, vložnike, kate, stole, ogledala. Zelezne postelje za otroke.

Vse po najnižjih cenah. Domače delo.

Slovenska trgovina

z modnim in manufakturnim blagom ter krojaškimi potrebščinami - - -

J. N. Šoštaric, Maribor

samo Glavni trg šte. 19

priporoča p. n. občinstvu svojo veliko zalogo vsakovrstnega najnovejšega in najmodnejšega blaga iz samo prvih in najboljših tovarn.

Postrežba točna in stroga solidna. :: :: ::

NAŠIM GOSPODINJAM

priporočujemo priznano najboljši pridatek za kavo „ZAGREBSKI pravi FRANCK“ s kavnim mlinčkom, kot izvrstni domači izdelek.

52

Restavracija

Narodni dom v Mariboru.

Izborna kuhinja, izvrstna vina kakor: haloško, ljutomersko, dr. Thurnejev muškatelec, mozlec, vinarec, bizeljčan, konjičan itd.

Pivo iz budjeviške češke pivovarne. Po letu udobno kegljišče. Vrtni paviljon Sobe za tujce.

Za obilni obisk se priporoča 37

Lojzika Leon.

Edina slovenska kislavoda, Tolstovrška slatina

je po zdravniških strokovnjakih priznana med najboljšimi planinskimi kislimi vodami, je **izborna zdravilo**

za katere v grlu, pljučih, želodcu in črevesih, za želodčni krč, zaprtje, bolezn v ledvicah in mehurju ter pospešuje tek in prebavo. Tolstovrška slatina ni le izborna zdravilo, temveč tudi osvežujoča namizna kislavoda. Odlikovana je bila na mednarodni razstavi v Inomstu 1896. in na higijenični razstavi na Dunaju 1899.

Naroča se pri oskrbništvu Tolstovrške slatine, pošta Guštanj, Koroško, kjer se dobe tudi ceniki in prospekti. Del čistih dohodkov gre v narodne namene.

Slovinci! Svoji k svojim! Zahtevajte povsod le Tolstovrško slatino! Vsaka slovenska gostilna naj ima le edino slovensko kislavo.

108

Na debelo! Priporoča se Na drobno!

edina narodna trgovina

galanterijskega, norimberškega in modnega blaga, kakor tudi igrač.

Prica & Kramar v Celju

na voglu Graške- in Krožne ceste. 68

TRGOVCI!

Ne pustim potovati ker preveč stane, prodajam pa po ceni ker ne pustim potovati. Obrnite se toraj pismeno ali osebno in zahtevajte vzorčne pošiljave.

Narodna veletrgovska hiša

R. Stermecki, Celje.

Umetni zavod za slikanje na steklo

Maks Tušek : Ljubljana

Sv. Petra nasip št. 7

se priporoča preč. duhovščini in cerkvenim predstojnikom za izdelovanje slikanih cerkvenih oken, in vse v to stroko spadajoča dela po najnižji ceni.

Načrte in proračune na razpolago.

Ljudska hranilnica in posojilnica v Celju,

registrovana zadruga z neomejeno zavezo,

v lastni hiši (Hotel pri belem volu) v CELJU, Graška cesta.

Poštno hranilnični račun št. 92.465. — Telefon št. 8.

Hranilne vloge se obrestujejo po 4 1/2% brez odbitka rentnega davka.	Posojila na zemljišča po 5% do 5 1/2% brez in z amortizacijo.
Domači hranilniki se dajejo na dom brezplačno.	Posojila na zastavo vrednostnih listin.
Hranilne knjižice drugih zavodov se sprejemajo kot vloge, ne da bi se obrestovanje prekinilo.	Osebn kredit na menice in v tekočem računu pod najugodnejšimi pogoji.
	Konvertacija vknjiženih dolgov z najmanjšimi stroški.

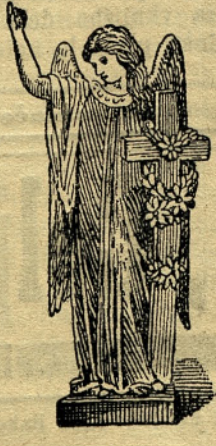
Oskrbuje svojim članom izterjevanje njihovih terjatev.

Brezplačno reševanje vseh zadev.

4

Erzovavi: „Kamnoseška industrijska zadruga Celje“. Prva južnoštajerska kamnoseška industrijska družba Brzovavi: „Kamnoseška industrijska zadruga Celje“.

Edino narodno kamnoseško podjetje v CELJU.

Stavbena in umetna kamnoseška obrt s strojnim obratom. ::
Izvrševanje vseh stavbenih del: kakor stopnic, fasad, podbojev, pomolov, nastavkov itd. iz različnih kamenov in cementsa. ::
Specialna delavnica in podobarski atelje za umetna cerkvena dela kakor: altarjev, obhajilnih miz, prižnic, kropilnih in krstnih kamnov itd. ::
Brušenje, puliranje in struganje kamena s stroji. ::

Mnogoštevilna zaloga nagrobnih spomenikov iz različnih marmornih vrst granitov in sijenitov po raznovrstnih narisih in nizkih cenah.
Naprava zidanih ali betoniranih rodbinskih grobišč (rakev). ::

Flakovanje cerkva, dvoran in hodnikov s šamotnim ali cementnim tlakom. ::
Izdelovanje pohištvenih plošč iz različnih najbolj idočih marmornih vrst v vseh oblikah. ::
Popravljanje spomenikov, udela vanje napisov v iste. ::

Kdor?

si hoče po ceni in dobro blago za jesen kupiti, naj se potruži in vsaj enkrat poskusi iti v trgovino

J. Ulaga - Maribor

Tegetthoffova cesta 21.
Postrežba točna in solidna.
Cene najnižje. :: :: Cene najnižje.

Edina štaj. narodna steklarska trgovina

na debelo in na drobno

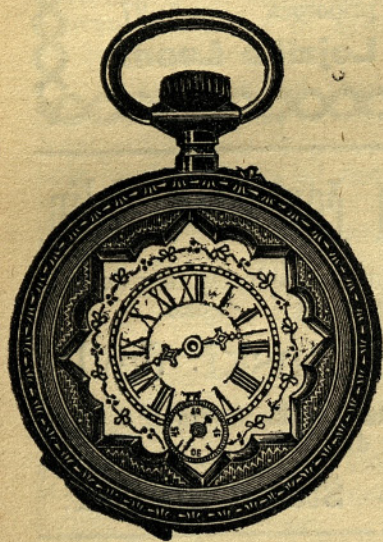
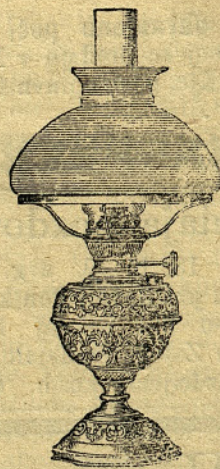
Franc Strupi : Celje

Graška cesta

priporoča po najnižjih cenah svojo bogato zalogo steklene in porcelanaste posode, svetilk, ogledal, vsakovrstnih šip in okvirjev za podobe.

Prevzetje vseh steklarskih del pri cerkvah in priv. stavbah.

***** Najsolidnejša in točna postrežba. *****

Svoji k svojim!

Urar, očalar in zlatar

Franjo Bureš

Maribor
Tegetthoffova cesta 39

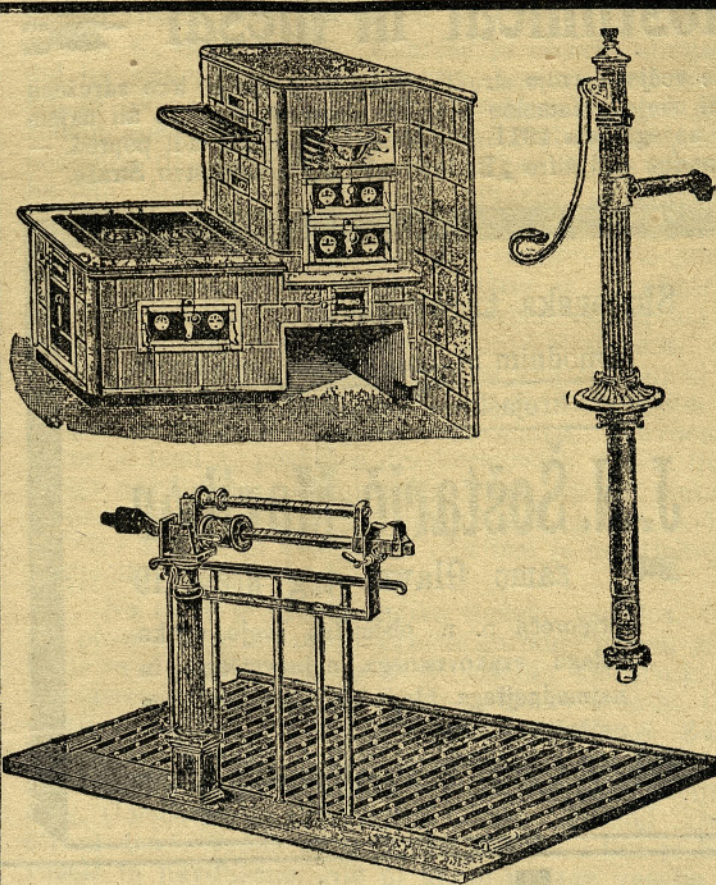
peró kolodvorom, priporoča svojo bogato zalogo zlatnine, srebrnine, ur i. t. d. po najnižji ceni.

Gramofone s slovenskimi ploščami, čistim in jasnim glasom iz najboljših tovarn. Priznane najboljše igle za gramofone. Popravila se točno in hitro izvršujejo.

OSTANKI

parhaste za ženske obleke po 20 m trpežni K 10.— Zelo močni K 12.— posebno fini K 14.— hlačevine za moške obleke, dvojne širjave po 10 m močni K 14.— zelo trpežni K 17.— posebno fini 20 K, čez 20 K franco razpošilja

: narodna veletrgovska hiša :
R. Stermecki : Celje.

Stavbeni in umetni ključavničar, oblast.

koncesionirani vodovodni instalater

Ivan Rebek, Celje

Poljska ulica št. 14.

Se priporoča zadrugam, občinam, korporacijam in zasebnikom za cenjena naročila, namreč za navadne, kakor tudi umetno izdelane železne ograje, kakor tudi vrata, bodisi za vrte, dvorišča, cerkve, grobove itd., štedilna ognjišča vseh sistemov za zasebnike, gostilne ali zavode. Prevzamem napeljavo vodovodov iz studencev, vodnjakov s hidratičnimi vidri. Izdelujem vsake vrste tehtnice, tudi premostne (Brückenwagen), prevzamem iste kakor tudi uteže v popravilo. Napeljujem strelovođe ter prevzamem sploh vsa v mojo stroko spadajoča dela in izvršujem ista točno in solidno, vse po zmernih cenah.

Cerkveni in sobni slikar in pleskar

Franjo Horvat

MARIBOR, Kasinogasse štef. 2.

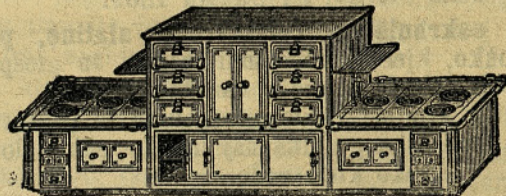
Se priporoča veleč. duhovščini in slavnemu občinstvu za slikanje cerkev, dvoran, sob, društvenih odrov, napisov na steno, deske, plošče in steklo ter za vsa v pleskarsko in slikarsko stroko spadajoča

:: dela :: 53

Postrežba točna! :: :: Cene nizke!

Tovarna za peči H. KOLOSEUS

Wels, Gornje Avstrijsko.

Izvrstne in v vsakem oziru nedosegljive peči iz železa, emaila, porcelana, majolike za gospodarstvo, hotele, restavracije itd. — Naprave za kuhinjo s soparom, s plinom in peči na plin. Dobe se v vsaki trgovini, kjer ne, se pošljejo takoj. Zahtevajo se naj „Originalni Koloseus-štedilniki in manj vredni izdelki naj se vračajo. Ceniki zastoj.

Spodnještajerska ljudska posojilnica v MARIBORU,

registrovana zadruga z neomejeno zavezo

Stolna ulica št. 6 (med glavnim trgom in stolno cerkvijo).

Hranilne vloge

se sprejemajo od vsakega in se obrestujejo: na v dne po 4%, proti 3 mesečni odpovedi po 4 1/2%. Obresti se pripisujejo h kapitalu 1. januarja in 1. julija vsakega leta. Hranilne knjžice se sprejemajo kot gotov denar, ne da bi se njih obrestovanje kaj prekinilo. Za nalaganje po pošti so poštne hranilne položnice na razpolago (šek konto 97.078). Rentni davek plača posojilnica sama.

Posojila se dajejo

le članom in sicer: na vknjižbo proti pupilarni varnosti po 4 3/4%, na vknjižbo sploh po 5%, na vknjižbo in poroštvo po 5 1/2% in na osebni kredit po 6%. Nadalje izposojuje na zastavo vrednostnih papirjev. Dolgove pri drugih denarnih zavodih prevzame posojilnica v svojo last proti povrnitvi gotovih stroškov, ki pa nikdar ne presegajo 7 kron. — Prošnje za vknjižbo dela posojilnica brezplačno, stranka plača le koleke.

Uradne ure

so vsako sredo in četrtek od 9. do 12. dopoldne in vsako soboto od 8 do 12 dopoldne, izvenzaj praznike. — V uradnih urah se sprejema in izplačuje denar.

Pojasnila se dajejo

in prošnje sprejemajo vsak delavnik od 8.—12. dopoldne in od 2.—5. popoldne. 6

Posojilnica ima tudi na razpolago domače hranilne nabiralnike.

Robert Diehl, žganjarna, Celje

priporoča svojo doma žgano slivovko, tropinovec, vinsko žganje, brinjevec kakor tudi

štajerski konjak.